Камен темељац постављен за мост Земун–Борча на Дунаву само је један од доказа постигнутог напретка у сарадњи Кине и Србије, а према речима министра спољних послова Кине Јанг Ђиечија, стратешко партнерство две земље, успостављено 2009. године, представља природну последицу дугогодишњег пријатељства, узајамног поштовања и равноправности.

У разговору за „Политику” уочи данашње посете Београду, кинески шеф дипломатије Јанг Ђиечи каже да су у протеклом периоду Пекинг и Београд задржали висок ниво сарадње, међусобног разумевања, помоћи у питањима која се тичу основних интереса обе земље, као и да су консолидовали међусобно политичко поверење.

Мислите ли да има места за побољшање међусобне сарадње, по питању инфраструктурних инвестиција?

Кина је задовољна импулсом раста нашег стратешког партнерства, и главна тема разговора током моје посете биће како да одржимо овај замах. Задатак нам је да градимо чврсте политичке односе између две земље, предузмемо конкретне кораке за јачање сарадње у свим областима, и омогућимо да ово стратешко партнерство донесе више користи за наше народе. Што се тиче развоја инфраструктуре, Србија има потребе, кинеска предузећа имају стручност и технологију, а кинеске финансијске институције имају капацитет за финансирање. Имајући у виду такве велике комплементарности, фирме са обе стране су веома мотивисане за спровођење сарадње у овој области. Мост Земун–Борча преко Дунава је наш први пројекат инфраструктурне сарадње и верујем да је ово само почетак.

Србија и Кина имају исти став по питању Косова. Међутим, Међународни суд правде је донео саветодавно мишљење да декларација о независности Косова донета 17. фебруара 2008. није прекршила опште међународно право јер међународно право не садржи „забрану декларација о независности”. Како то Кина коментарише?

Кина поштује суверенитет и територијални интегритет Србије и залаже се за правилно решавање питања Косова кроз дијалог заснован на темељу релевантних резолуција Савета безбедности УН. Међународна заједница различито тумачи саветодавно мишљење. У коначној анализи, питање Косова може бити решено само кроз дијалог. Поздрављамо недавни наставак преговора између Србије и Косова.

Какав је Ваш став по питању кинеско-америчких односа и разлика између две земље?

Успешна државна посета председника Ху Ђинтаоа САД-у јануара ове године најавила је нову фазу у изградњи међусобног партнерства између Кине и САД, заснованог на узајамном поштовању и обостраној користи. Кинеско-амерички односи се суочавају са озбиљним шансама за развој и одржавају тренд раста, а постоји блиска сарадња између две земље, како на врху, тако и на другим нивоима. Две стране бележе раст размене и сарадње у разним областима, као што су економија, енергија, животна средина, борба против тероризма, спровођење закона, културна и међуперсонална сарадња.

Узимајући у обзир различите друштвене системе, нивое развоја и културне традиције, није могуће да Кина и САД буду сагласне о сваком питању. Због разлога везаних за прошлост и садашњост, још увек постоје осетљива питања, као што су питања Тајвана, Тибета, људских права, економије и трговине. Захтевамо од америчке стране да поштује основне интересе Кине и да на одговарајући начин и обазриво поступа у осетљивим питањима како би се избегли поремећаји и штета у кинеско-америчким односима.

Свету су потребни чврсти односи Кине и САД. Сада када се међународниодноси и даље пролазе кроз комплексне и дубоке промене а човечанство се суочава са растућим заједничким изазовима, Кина и САД морају да ојачају сарадњу уместо да гаје узајамне сумње или увећавају препреке једна другој. Кина је спремна да ради са САД да искрено спроведе споразум постигнут између две стране, унапреди заједничко партнерство у складу са Заједничком изјавом Кине и САД, као и да да допринос очувању и промовисању светског мира, стабилности и просперитета.

Рекли сте да је немогуће војно решење у Либији. Зашто Кина није уложила вето на Резолуцију 1973 Савета безбедности којом се чланицама УН одобрава да „користе

све неопходне мере... да заштите цивиле
”

, када то у пракси међународних односа увек значи војну акцију са бројним цивилним жртвама?

Кина је увек наглашавала да акције Савета безбедности морају да буду у складу са циљевима и принципима Повеље УН и релевантним нормама међународног права. Суверенитет, независност, целовитост и територијални интегритет Либије морају бити поштовани и актуелна криза мора бити решена мирним средствима, као што је дијалог. Противимо се употреби силе у међународним односима и имамо озбиљне резерве о појединим елементима Резолуције 1973. Узимајући у обзир забринутост и ставове арапских земаља и Арапске лиге као и посебан положај Либије у то време, Кина се придружила неким другим земљама да буде уздржана од гласања.

Кина се залаже за решавање либијског питања политичким средствима. Неопходно је да све заинтересоване стране позову на прекид ватре што је пре могуће како би се избегла даља ескалација целе ситуације, још цивилних жртава и веће хуманитарне катастрофе. У последње време, дошло је до повећања захтева за политичким решењем кризе, што постепено постаје заједнички став међународне заједнице. Неке земље и регионалне организације су изашле са предлозима и условима како да се проблем реши политичким путем. Кина подржава све напоре да се смањи напетост у Либији и спремна је да са међународном заједницом ради да се дође до политичког решења кризе.

Кина има огромне економске интересе у Африци. Како коментаришете оцене неких критичара да политика Кине према Африци има ауру „неоколонијализма”, с циљем да откупи афричке енергетске и минералне ресурсе по ниској цени?

Енергетска и привредна сарадња Кине и Африке је део нормалне међународне енергетске и привредне сарадње. Кина увози далеко мање нафте из Африке у односу на САД и Европу. И на Кину отпада само једна шеснаестина светских инвестиција у афрички нафтни сектор. Када сарађује са Африком, Кина се стриктно држи тржишних правила и међународне праксе, и труди се да помогне Африци да изгради сопствене развојне капацитете. Добар пример за то је пројекат топионице бакра Чамбиши у оквиру Зоне економске и трговинске сарадње Замбије и Кине. Пуштањем у рад овог пројекта, повећан је замбијски извоз бакра, отворено је више од 600 нових радних места а индустрија је унапређена. Заправо, многе сличне приче могу се пронаћи.

Основни принцип кинеске политике према Африци јесте једнакост и узајамно поштовање, а афричке земље су у најбољој позицији да суде о резултатима ове сарадње. Заиста постоје неке земље које увек покушавају да наметну своју вољу другима и свесно се мешају у афричке послове. Али Кина није једна од њих, тако да се шешир „неоколонијализма” ни на који начин не може ставити Кини.

(Ненад Радичевић, Политика)